

Rīgā, 2016. gada 25. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Pļavu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/28

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Lielauces ozolu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Lielauces ozolu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši

aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Lielaucē ozolu aleju izziņāta, sazinoties ar Auces muzeja pārstāvi Inu Bojāri, kā arī apzinot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Lielaucē ozolu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja, kuras statusu un aizsardzības noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Lielaucē ozolu aleja atrodas Auces novada Lielaucē pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Auces novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam
- Auces novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam
- Auces novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020
- Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030.

Auces novada teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam paskaidrojuma rakstā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos Lielaucē ozolu aleja atzīmēta kā īpaši aizsargājams dabas piemineklis, kura izmantošana veicama likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un uz tā pamata izdotajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Tāpat Lielaucē ozolu aleja kā aizsargājamā aleja attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā – (1) Lielaucē pagasta teritorijas pašreizējās izmantošanas kartē (2) Lielaucē pagasta teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē (3)

Tematiskajā kartē “Auces novada aizsargājamās dabas teritorijas un Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi”.

Auces novada attīstības programmā 2012. – 2018. gadam Lielaucē ozolu aleja atzīmēta kā īpaši aizsargājams dabas piemineklis, kā arī dota atsauce uz alejas statusu noteicošajiem normatīvajiem aktiem. Novada aizsargājamās alejas līdzās citām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām norādītas kā novada dabas tūrisma resurss.

Auces novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2030. gadam Lielaucē ozolu aleja atzīmēta kā īpaši aizsargājams dabas piemineklis. Stratēģijā izdalītas Auces novada ainaviski vērtīgās teritorijas, kurās ietilpst arī Lielaucē ozolu aleja.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programmā 2015 – 2020 Lielaucē ozolu aleja konkrēti nav minēta, tomēr Zemgales plānošanas reģionā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kopumā raksturotas kā ļoti vērtīgs reģiona dabas resurss. Attīstības programmas rīcības plānā kā viena no rīcībām iekļauta rīcība (ID R 4.1.2.) “veicināt dabas/zaļo teritoriju un kultūrvides objektu sakārtošanu un iesaisti saimnieciskās darbības aprītē daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas veidošanai”.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu vides sadaļā uzskaitītas Zemgales plānošanas reģiona īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tomēr uzskaitījumā nav iekļautas aizsargājamās alejas.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015 - 2030 aizsargājamās alejas tieši nav minētas. Stratēģijā iekļautajās vadlīnijās dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīgai attīstībai cita starpā dotas vadlīnijas sekmēt dabas ainavu saglabāšanu, atjaunošanu un rekultivāciju, saglabāt bioloģisko daudzveidību, kā arī veicināt ainavu, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma attīstībai.

5. Alejas apsekošana

Lielaucē ozolu aleja apsekota 2016. gada 25. septembrī plkst. 11:40 – 12:40. Apsekošanas laikā ir mākoņains, mēreni silts laiks, migla.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Lielaucē ozolu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 14. pielikumā. Lielaucē aleja sākas pie pagrieziena no Lielaucē - Īles ceļa uz zemes ceļu virzienā uz Lielaucē baznīcas drupām un turpinās pa šo ceļu apmēram 2 km garumā līdz beidzas netālu no Lielaucē kapsētas.

1.attēls. Skats uz Lielaucē aleju tās sākumdaļā pie Lielaucē – Īles ceļa. Foto: Evita Oļehnoviča,

2.attēls. Lielaucē aleja pie Lielaucē kapiem, pretskats. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2016.

Aleju pamatā veido vidēju un lielu dimensiju ozoli, kas stādīti vienā rindā katrā ceļa pusē (1. – 2. attēls). Lielaucis aleja ir izteikti ainaviska (3.attēls), tā ved pa likumotu, paugurainu ceļu un no tās paveras lauksaimniecības zemju (galvenokārt ganību) ainava ar meža masīviem tālumā (4.attēls). Salīdzinoši nelielā alejas daļā tai piegulošo teritoriju veido dzīvojamo māju apbūve un mežu puduri.

3.attēls.Lielaucis aleja pie Lielaucis kapiem, sānskats. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

4.attēls.Skats uz miglā tītu ganību no Lielaucis alejas. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Lielaucis alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas divas īpaši aizsargājamās ķērpju sugas – kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (9 atradnes) un bālā sklerofora *Sclerophora pallida* (1 atradne). Vienīgā *Sclerophora pallida* atradne ir bagātīga, tomēr atradnes koks (osis) ir daļēji nokaltis un atradnei ilgtermiņā draud izzušana. Alejā kopumā ir maz *Sclerophora pallida* piemērotu dzīvotnes koku, jo Lielaucis alejā dominējošā koku suga ir ozols, uz kura suga projekta ietvaros apsekotajās alejās nav konstatēta. *Pleurosticta acetabulum* atradnes alejā ir nelielas, tomēr labā stāvoklī, suga alejās var augt uz dažādu sugu platlapju kokiem un bērziem (autores pers. novērojums). Lielaucis alejā *Pleurosticta acetabulum* viena atradne apzināta arī uz svešzemju koku sugas - ošlapu kļavas. Līdz ar to sugai alejā ir daudz potenciāli piemērotu dzīvotnes koku. Var secināt, ka Lielaucis aleja galvenokārt ir nozīmīga no īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No īpaši aizsargājamo ķērpju sugu aizsardzības viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt šo sugu atradņu kokus. No aizsargājamās sugas *Sclerophora pallida* saglabāšanas viedokļa īpaši nozīmīgi un saglabājami ir liela diametra oši, kuru Lielaucis alejā nav daudz. *Pleurosticta acetabulum* potenciāli var augt uz dažādu sugu kokiem, tomēr prioritāri saglabājami atradnes kokiem blakus esošie koki, kurus suga varētu kolonizēt vispirms.

9. Alejas kultūrvēsture

Auces novada muzejā, kā arī apskatītajos interneta resursos nebija pieejama kultūrvēsturiskā informācija par Lielaucis aleju.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā sastopamajām īpaši aizsargājamajām sugām un alejas ainavisko situāciju, ieteicams Lielauces aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības: Ministru kabineta 2010. gada 30. septembra noteikumi Nr. 925, Latvijas Vēstnesis, 2010, 5. oktobris, Nr. 157 (4349)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Auces novada teritorijas plānojums 2013.-2025. gadam. Pieejams: <http://www.auce.lv/index.php?id=32>

Auces novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam. Pieejama: <http://www.auce.lv/index.php?id=8772>

Auces novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Auces novada domes 2013. gada 26. jūnija lēmumu Nr. 186 (protokols Nr. 7, 23 §). Pieejama: <http://www.auce.lv/index.php?id=25489>

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015-2020. Apstiprināta ar Zemgales plānošanas reģiona padomes 2015. gada 18. augusta lēmumu Nr. 131 (protokols Nr. 27). Pieejama: http://www.zemgale.lv/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=98&Itemid=100089

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030. Apstiprināta ar Zemgales plānošanas reģiona padomes lēmumu Nr. 130 (Protokols Nr. 27).Pieejama: http://www.zemgale.lv/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=99&Itemid=100089

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.